

18.11.2015

Lausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

ASIA: HE 88/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen aukioloajoista annetun lain kumoamisesta ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry kiittää mahdollisuudesta lausua työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen aukioloajoista annetun lain kumoamisesta ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta.

Suomessa vähittäiskaupassa työskentelee hieman yli 140 000 henkilöä. Yli 70 % heistä on naisia. On välttämätöntä tehdä lakimuutoksesta huolellinen sukupuolivaikutusten arviointi. Työaikamuutokset vaikuttavat ratkaisevasti naisten työssäkäynnin ja yrittämisen edellytyksiin, sillä työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen koskee erityisesti alle kouluikäisten ja alakouluikäisten lasten äitejä hoivavastuun jakautuessa suomalaisissa perheissä epätasaisesti. Myös yksinhuoltajien työllisyyteen ja mahdollisuuteen harjoittaa yritystoimintaa vaikuttavat työajat ja päivähoitopalvelut ratkaisevasti. Yksinhuoltajista enemmistö on naisia samoin kuin niiden alojen työntekijöistä, joita esitys koskee.

Aukioloaikojen vapauttaminen todennäköisesti lisää kunnissa vuoropäivähoidon tarvetta. HE:n kuvaus päivähoidon tarpeesta ja hoidon järjestämisestä on liian ylimalkainen. Asiasta tarvitaan huolellinen selvitys sisältäen myös kysymyksen kuntakohtaisista eroista. On huomioitava, että hallituksen vastikään antama esitys subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisesta ohjaa kuntia lähinnä *etsimään säästöjä* päivähoidosta. Lisäksi myös mm. riippuvuus julkisesta liikenteestä on hyvin sukupuolittunutta naisten edustaessa valtaosaa julkisen liikenteen käyttäjästä. Julkinen liikenne saattaa monissa kunnissa puuttua kokonaan pyhäpäivisin tai olla erittäin rajallista.

Sukupuolivaikutusten arvioinnin kautta saataisiin ennaltaehkäisevästi tarkasteltua toteutuuko se riski, että lasten ja omaisten hoivavastuuta kantavien naisten mahdollisuudet toimia kaupan ja palvelualan työtehtävissä ja yrityksissä saattaisivat heiketä.

Samassa yhteydessä on myös selvitettävä, mitä hallitusohjelmaan kirjattu työn vastaanottovelvoitteen tiukentaminen tarkoittaisi suhteessa osa-aikatyön mahdolliseen lisääntymiseen sekä niissä tapauksissa, kun päivähoidon saatavuus ei kunnassa ole riittävää ja julkinen liikenne on hyvin puutteellista. Erityisesti tulee selvittää yksinhuoltajaperheisiin kohdistuvaa painetta tässä yhteydessä, ml. yksinhuoltajien lasten hoitoaikojen pidentyminen ja silppuuntuminen.

On hyvä että esityksen mukaan kampaamo- ja parturipalveluissa on tulevaisuudessakin mahdollisuus pitää liike suljettuna edes yhtenä päivänä viikossa liikkeen sijaitessa kauppakeskuksessa tai vastaavassa myymäläkeskityksessä. Hiusyrittäjät ry:n mukaan kauppakeskuksissa on enemmän ketjuliikkeitä, joilla on

useammin palkattuja työntekijöitä. Pakollinen sunnuntaiaukiolo todennäköisesti lisäisi palkkakustannusten vuoksi yksintyöskentelyä. Yleisesti tiedetään, että yksintyöskentely on yksi työpaikkaväkivallan riskitekijä. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen mukaan naisten kokema työpaikkaväkivalta on suuresti noussut 2000-luvun kuluessa. Kansallisen rikosuhritutkimuksen 2013 mukaan erityisen yleistä työpaikkaväkivalta on 25–44-vuotiaiden naisten keskuudessa, sillä näistä vastaajista lähes joka kymmenes oli vuoden aikana kokenut työtehtävissään uhkailua tai fyysistä väkivaltaa.

Hallituksen esityksessä on käsitelty yleisellä tasolla aukioloaikojen vapauttamista ja työpaikkaväkivallan määrää, mutta tarkastelukulma ei riitä, sillä pienyrityksiä tulee tarkastella omana ryhmänään. Valtaosa naisten yrityksistä on pienyrityksiä. Lisäksi vähittäiskaupassa toimipaikkoja, joissa on alle 5 henkeä töissä, on 80 % kaikista toimipaikoista (Vähittäiskauppa Suomessa 2015).

Kun tiedossa on, että kampaamo- ja parturiliikkeille on tarvetta vapautua maksullisesta erillislupamenettelystä (erityisesti itsenäisyyspäivää koskien), sille voitaisiin myös etsiä erillISRatkaisua.

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry:n puolesta,

Johanna Pakkanen
pääsihteeri
puh. +358 50 469 6242
johanna.pakkanen@nytkis.org
Bulevardi 11 A 1, 00120 Helsinki